

2000 Våre gulljenter

En vakker høstdag på 70-tallet kommer jeg spaserende langs Hålogalandsgaten i Bodø, og legger merke til at det foregår noe blant en ansamling på et gressfelt til venstre mot det som ble hetende Bankgata skole. Jeg hadde jo passert Aspmyra og koblet ikke samlingen opp mot fotballtrening eller lignende. Jeg hørte noen skrik, slike som bare unge småjenter kan frembringe, og ser at de løper etter en ball. Jeg blir stående noen minutter å se på. De virket så klønete, temmelig kalvbeinte - mens noen sto med kryssede bein, som om de heller skulle ha vært på do - og noen trakk armlengden på trøya langt ned over fingrende, for demonstrativt vise at de frøs eller mistrivdes - noen bet seg i neglene og mange stelte kontinuerlig hestehalen. Det virket så ustrukturert, ikke engang lekende. Kom ballen mot en, sparket vedkommende den kun vekk uten mål og mening og hendene søkte igjen mot hestehalen - som om de heller skulle ha vært et annet sted. Jeg tenke mitt og gikk videre.

Jeg skulle bli i Bodø noen år, og allerede året etterpå gjentar oppspillet seg for meg, på samme sted. Men nå var det mer fart på jentene, de var strukturerte - de sentret til og med til hverandre, og hadde en plan i spillet. Mine fordommer, for å bruke et forslitt og tåpelig uttrykk, hadde fått seg en ripe. Det jeg hadde vært vitne til var den spede begynnelsen på det som senere skulle bli jentefotballen i Norge. Jeg tror og mener at sportsklubben Grand i Bodø var en av pionerne hva gjelder damefotballen her i landet, i den forstand meget tidlig ute med fotball for jenter i de aldersbestemte klasser. Da jeg kom til Stjørdal noen år senere, og ble trener for Stjørdals-Blink gutter 1972, som hadde hele tre lag i den årsklassen, erfart jeg at Stjørdals-Blink hadde utrolig mange lag i aldersbestemte klasser, inkl. flere jentelag, blant annet 1972-mod. Både Grand Bodø og Stjørdals-Blink skal ha mye kreditt for sin satsning den gangen også på jenter.

Brit Sandaune og Gøril Kringen - OL-gull 2000

Det kan ikke sies om Fotballforbundet, som i dag er mer opptatt av slagord, politisk støtteerklæringer og reise til Arabia for å lære folket der å bli som oss her i nord. Der nede har de jo bare levd noen tusen år lenger enn oss! Kanskje burde Fotballforbundet først bruke sin tid og krefter på å forsøke å komme til VM som fotballspillere og nasjon - og ikke som politikere, diplomater eller domstol. Flere blir luta lei alle slagordene og ytringene som landslaget og fotballen generelt skal ikledes. Mange spør seg om det ikke går an få et fristed? Likedan rotet Fotballforbundet fælt for noen år siden, og oppførte seg temmelig arrogant. På Fotballforbundets web, under bildene av landslagssjef Lagerbäck og assistenttrener Perry - var de henholdsvis ansatt for A-herrer og A-menn. Men jeg mente de to personene var ansvarlig for samme laget. Så hvorfor sto det «herrer» hos Lagerbäck og «menn» hos Perry (Per Joar Hansen). Jeg spurte Fotballforbundet pr. email, men fikk aldri svar til tross for purringer til ulike personer innen kommunikasjonsavdelingen. Fotballforbundet blandet også kjønnsbegrepene. Som jeg tror de fortsatt gjør, skjønt vårt norske språk er noe blandet og tvetydig - så både forbundet og oss alle er vel litt unnskyldt. Det bør kanskje være to hovedtyper lag: *Damelag* og *Herrelag*. *Jentelag* og *Guttelag*. Hva da med Kvinnelandslaget vs Herrelandslaget. Kvinne og herre står vel ikke til hverandre i det norske språket? Men internasjonalt går det bra: Women (kvinner) vs Men (menn). Vi i Norge har vel språklig kvinnelag, men ikke noe «mannelag». Dame vs herre, kvinne vs mann og jente vs gutt.

Gøril Kringen ble født 28. januar 1972 i Stjørdal, og helt naturlig ble Stjørdals-Blink hennes første klubb. Hun kom til Trondheims-Ørn i 1990, og er blant de mestvinnende spillerne i norsk serie- og cupfotball, med åtte cupseire og sju seriemesterskap frem til 2005. Gøril Kringen har spilt 72 kamper for det norske landslaget, og er olympisk mester fra OL i Sydney i 2000. Kringen deltok også i VM i 1999, samt EM i 1997 og 2001. Hun var hovedtrener for Trondheims-Ørn 2006-2011, og vant sølv med laget i sin debutsesong. Gøril spilte 514 offisielle kamper for Trondheims-Ørn. Hun er tidligere barneskolelærer, men valgte å si opp jobben til fordel for fotballen. Var trener for Ranheims herrelag (1.divisjon) i 2012 og trener for U-23 landslaget for kvinner fra 2007 til 2015. Og til slutt var hun Utviklingssjef for toppfotball kvinner i Fotballforbundet en stund. I 2017 gikk hun tilbake til læreryrket, for å tilpasse hverdagen som småbarnsmor. Gøril Kringen ble rangert som nummer 39 på listen over de 1000 beste idrettsutøverne i Trøndelag på avisa *Nidaros* sin kåring i 2022.

Brit Sandaune og Gøril Kringen fra sin storhetstid som spillere

Brit Sandaune ble født 5. juni 1972 på Skatval, og ble medlem av IL Fram. I 1985 gikk hun over til Stjørdals-Blink. I januar 1989 ble hun som Blink-spiller tatt ut på landslaget. I mars 1995 fikk hun sin debutkamp mot USA (3-3). Brit spilte for Trondheims-Ørn 1990-2004. Der fikk hun 507 klubbkamper, 258 av disse i Toppserien der hun skåret 127 mål og vant sju seriemesterskap og åtte cupseire i fotball for kvinner. Hun var med på det norske OL-laget som vant bronse i Atlanta i 1996, og som senere vant gull i Sydney i 2000.

I alt fikk hun 120 kamper på det norske landslaget. Hun fikk *fair play*-prisen i kvinnefotball i 2000. I 2003 ble hun kåret til «Årets Spiller» av Serieforeningen for kvinnefotball. I 2008 spilte hun for veteranlaget «Harry's Team». Hun har etter at fotballstøvlelene ble lagt på hylla, jobbet som veileder i NAV. Brit Sandaune ble rangert som nummer 69 på listen over de 1000 beste idrettsutøverne i Trøndelag på avisa *Nidaros* sin kåring i 2022. For øvrig skal det nevnes at gulljentene som lag i år 2000 mottok pris for ekstra OL-innsats, den såkalte *Fearnleys olympisk ærespris*. Brit har spilt for veteranlaget i mange år, senest i 2024.

Brit Sandaune og Gøril Kringen i 2024

Fra Wikipedia har jeg sakset følgende:

Idrettslaget Stjørdals-Blink er et idrettslag i Stjørdal kommune i Trøndelag. Idrettslaget ble stiftet i 1956 ved sammenslutningen av Stjørdal idrettslag (tidligere Stjørdal arbeideridrettslag) og Idrettslaget Blink (1910). I 1958 åpnet idrettsanlegget på Øverlands Minde. Idrettslaget Stjørdalsguten, som ble stiftet i 1951, men som kunne føre sin historie tilbake til Idrettslaget Viking i Øfstigrenda i 1917, gikk i 1957 også inn i Stjørdals-Blink. Stjørdal skilag, stiftet i 1906, deltok i de innledende forhandlingene om sammenslutning, men etter at dette mislyktes, forsvant det på midten av 1950-tallet. I 1959 ble Stjørdal skilag likevel sammenkalt, og vedtok å gå inn i Stjørdals-Blink, for å la sine eiendeler komme Stjørdals-Blinks skigruppe til gode. Idrettslagets drakt består i hovedsak av en rød overdel og en svart underdel. På ryggen skal det ifølge lagets draktreglement stå «Stjørdals-Blink» i store, svarte bokstaver, og logoen skal sitte omtrent ved hjertet.

Stjørdals-Blink er tilknyttet Trøndelag idrettskrets og Norges Idrettsforbund. Fotballaget hadde Øverlands Minde som hjemmebane fra 1958. Nye Blinkbanen ble åpnet i 2012 og ble benyttet frem til M.U.S Stadion Sandskogan sto ferdig til seriestart i 2020. Herrelaget i fotball rykket opp til Obos-ligaen etter seieren i 2. divisjon i 2019. Klubben har tidligere vært i 1. divisjon, men rykket ned til 2. divisjon i 1994.

I min barndom, ungdom og selv som spiller i 4-divisjon, var alt så mye enklere. Enhver spiller hadde fra 1 (målmann) til og med 11 på draktene, og sin betegnelse på banen etter det klassiske oppsettet. Og vi hadde fra 1- til og med 7-divisjon, tror jeg. (I 2024 er det vel til og med 10-divisjon for herrer og 5-divisjon for damer). - Nå er høye nummer representerte på draktene, spillerens selektive benevnelse på banen er borte - og det er eliteserien, toppserien og OBOS-ligaen etc., trolig skiftende ut ifra økonomiske sponsorer. Spillerne bærer slagord, er overtatoverte, spesielt på ene armen - og helst bør kapteinsbindet være demonstrativt Pride. Jeg blir litt forvirret. Mange sportssendinger har med komikere og kjendiser + masete «konkurranser/spørsmål», hvor folk står i kø for å få navnet sitt på skjermen. Hva med oss som kun vil se en fotballkamp?

Vi bør kanskje i Stjørdal kommune bli flinkere til å ta vare på våre helter, bruk de - uten å misbruke. Flere av de er våre pionerer - og kan brukes som glimrende ambassadører. Vi bør kanskje få OL-vinnerne på sokkel, bilder eller vegger, f. eks i Kimen. Når du nærmer deg en liten landsby langt ute på bygda/prærien i Amerika, kan du bli møtt av et skilt som ønsker deg *Welcome*, og ofte med en bisetning: «*the hometown of...*» - med påfølgende navn og posisjon, eksempelvis gullmedaljør i OL. Problemstillingen er selvsagt litt søkt for større steder, for hvem skal en velge - samt det er en viss fare for at nærmiljøet blir forsøplet gjennom en plakat- og skiltjungel som ikke engang blir vedlikeholdt. Nei, da er det kanskje bedre å få de på trykk i relaterte hefter, bøker og websider. Hermed gjort!

Her skulle jeg hatt med bildet av OL-landslaget, som enhver kan finne på nettet, men det er ikke tilgjengelig uten rettighet, underforstått koster det kr 1 980.- (ett-tusen-nihundre og åtti) å bruke bildet. Fotballforbundet har kjøpt rettigheten, men har ikke lov å dele bildet med noen. Fotballforbundet burde ha sørget for at rettigheten tilsa at bilde kunne brukes vederlagsfritt når en selektiv lokalhistorisk bok omhandler en eller flere av spillerne på bildet.